

Session 3

Att integrera etiska principer för
prioritering med politiska mål
i ett budgetarbete

Moderatorer och presentatörer:
Barbro Krevers & Karin Bäckman,
Prioriteringscentrum

Kommentatorer:
Ulrika Jörgensen & Åsa Löfvenberg,
Nätverket Hälsa och Demokrati samt Nätverket Uppdrag Hälsa

Välkomna till denna session!

- Presentation av hur etiska principer skulle kunna integreras med politiska visioner och mål i ett budgetarbete
- Gruppdiskussioner med fokus på arbetssättets styrkor, svagheter, möjligheter och hot
- Kommentarer från representanter för Nätverken och några grupper
- Avslutning

Varför vill vi prata om det här?

- ”Nationell modell för prioritering i hälso- och sjukvård” ger stöd för att skapa rangordning mellan olika prioriteringsobjekt och används i många sammanhang
- Problem uppstår
 - när rangordningen ska omsättas till resursfördelning i en budget (oavsett organisationsnivå)
 - när rangordning som bygger på etiska principer även ska kopplas till politiska visioner och mål

Redan i Prioriteringsdelegationens slutrapport (2001) finns följande, kloka synpunkt:

” Det framtida prioriteringsarbetet måste bättre integreras i sjukvårdshuvudmännens arbete med resursfördelning, budgetplanering, verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete. De etiska dilemman som en prioriteringssituation kan leda till, måste aktualiseras tidigt på agendan hos de beslutande organen i kommuner och landsting.” (s. 116)

Vilken resursfördelning talar vi om?

På denna session kommer vi främst att tala om resursfördelning på övergripande nivå i landsting, regioner och kommuner, men detta berör även andra nivåer i hälso- och sjukvård, omsorg

Vad bör guida beslut för hur resurser ska fördelas i hälso- och sjukvård, omsorg?

- Hälso- och sjukvårdslagen inklusive riksdagens etiska principer och riktlinjer för prioritering
- Andra lagar påverkar också:
Kommunallagen, Patientlagen, Socialtjänstlagen, LSS, Arbetsmiljölagen m fl
- Politiska visioner och mål ska se till att dessa lagar omsätts och följs

Det handlar om Ansvar – Behov – Resurser – Åtgärder

Etiska principer och riktlinjer för prioritering

1. Människovärdesprincipen

Alla människor har lika värde och samma rätt oberoende av personliga egenskaper och funktioner i samhället.

2. Behovs-solidaritetsprincipen

Resurserna bör fördelas solidariskt efter behov.

Mer av vårdens resurser ska ges till de mest behövande, de med de svåraste sjukdomarna och den sämsta livskvaliteten.

Svårighetsgrad
Effekt/nytta

3. Kostnadseffektivitetsprincipen

I val mellan åtgärder bör en rimlig relation eftersträvas mellan kostnad och effekt, mätt i hälsa och livskvalitet.

Regeringens prop. 1996/97:60, Prioriteringar inom hälso- och sjukvården
(Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30, kapitel 3 §1; kapitel 4 §1)

Politiska visioner, mål och strategier för region, landsting, kommun – ett exempel

Politiska visions-områden	Medborgares hälsa och livskvalitet	Hälso- och sjukvård	Service och organisation	Medarbetare	Tillväxt	Samverkan
Vision	God och hållbar hälsa och livskvalitet för befolkningen!	God och hållbar hälso- och sjukvård för dem som behöver den bäst!	God och hållbar service och ändamålsenlig organisation!	God och hållbar arbetsmiljö och kompetens-utveckling	Goda förutsättningar för hållbar tillväxt!	God samverkan med andra parter!
Mål 2020	Uppnå mål för - livslängd - hälsa - livskvalitet jämfört med rikssnitt	Uppnå mål för vårdkvalitet: - hälsoresultat - person-fokuserad - patientsäkerhet - tillgänglighet	Uppnå mål för - tillgång till kompetenser - effektiva administrativa processer	Uppnå mål för - Säker arbetsmiljö - Medarbetares kompetens-utveckling	Uppnå mål för - befolknings-utveckling - ekonomi	Uppnå mål för - samverkan med andra parter - resultat kvalitet på samverkan
Strategi	Stimulera ... Förebygga ... Underlätta ...	Aktivt kvalitets- och förbättringsarbete avseende ...	Attraktiv arbetsgivare Effektiva och användbara IT-system	Gott ledarskap Hälsofrämjande arbetsmiljö Skapa arbetsglädje	Attraktivt geografiskt område Ekonomi i balans	Kommunicera ... Initiera ...
Focus områden	Hälsoinformation	Långvariga ohälsotillstånd	Säkert och effektiv dokumentation	Attraktiv arbetsmiljö	Infrastruktur	Regional integration

Hur ska både etiska principer och politiska visioner och mål kunna respekteras och föras samman?

Vi ger ett förslag som ni sedan ska få diskutera ...

Här presenterade vi ett förslag på ett arbetssätt men eftersom det är ett pågående utvecklingsarbete väljer vi att inte publicera bilder på det ännu. Se gärna näst sista bilden om "hur går vi vidare".

Vad händer sedan?

Politiskt beslut fattas om rangordningens konsekvenser dvs. om prioriteringsobjekten ska:

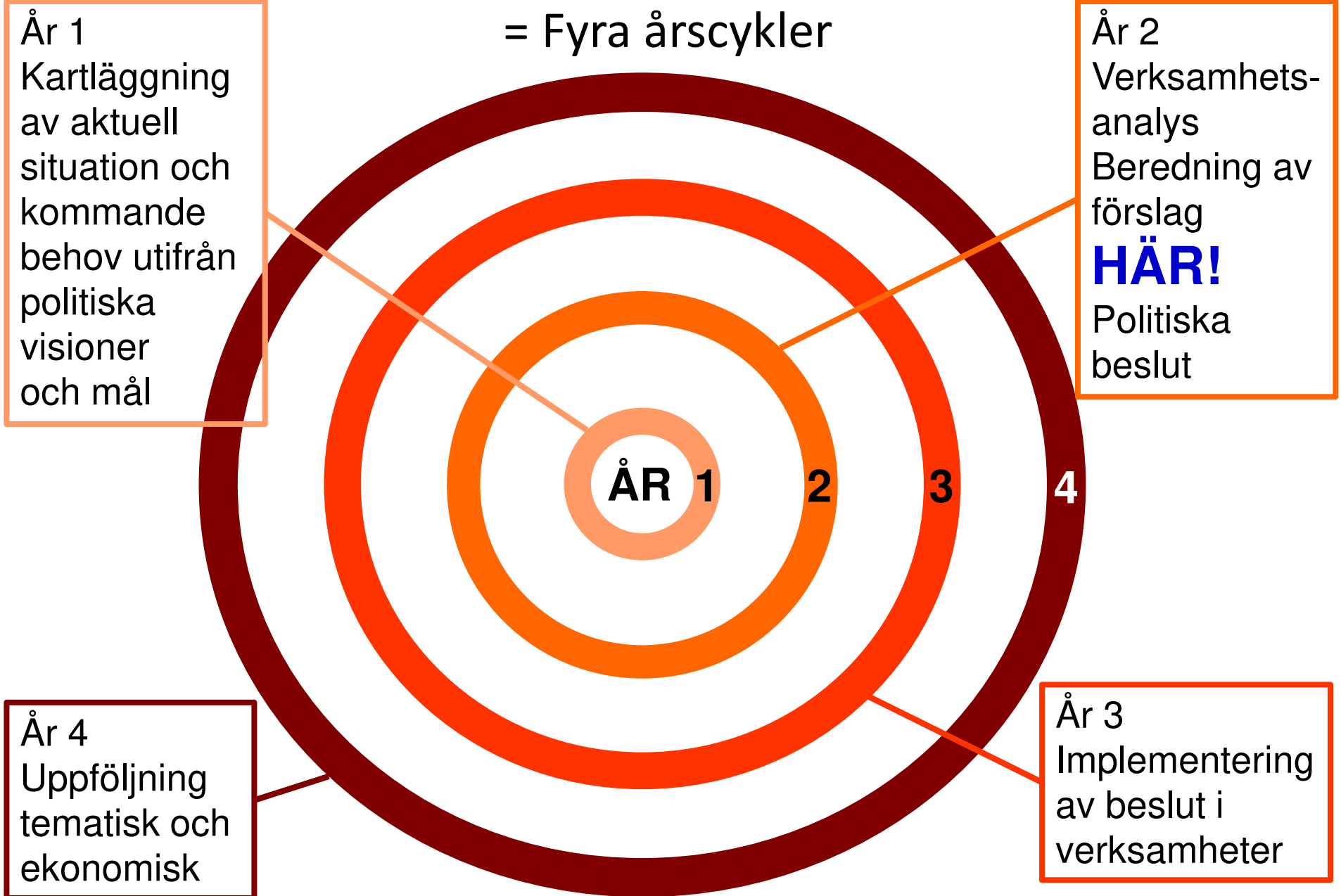
- **Få full finansiering**
- **Leda till ransonering** (t ex delvis utföra* eller ta bort)
Att **minska resurser** och **få ut mindre**
dvs. inte åtgärda ett behov optimalt/fullt ut
- **Leda till effektivisering** (t ex genom omfördelning av resurser)
Att insatta **resurser** ska **ge högre värde**

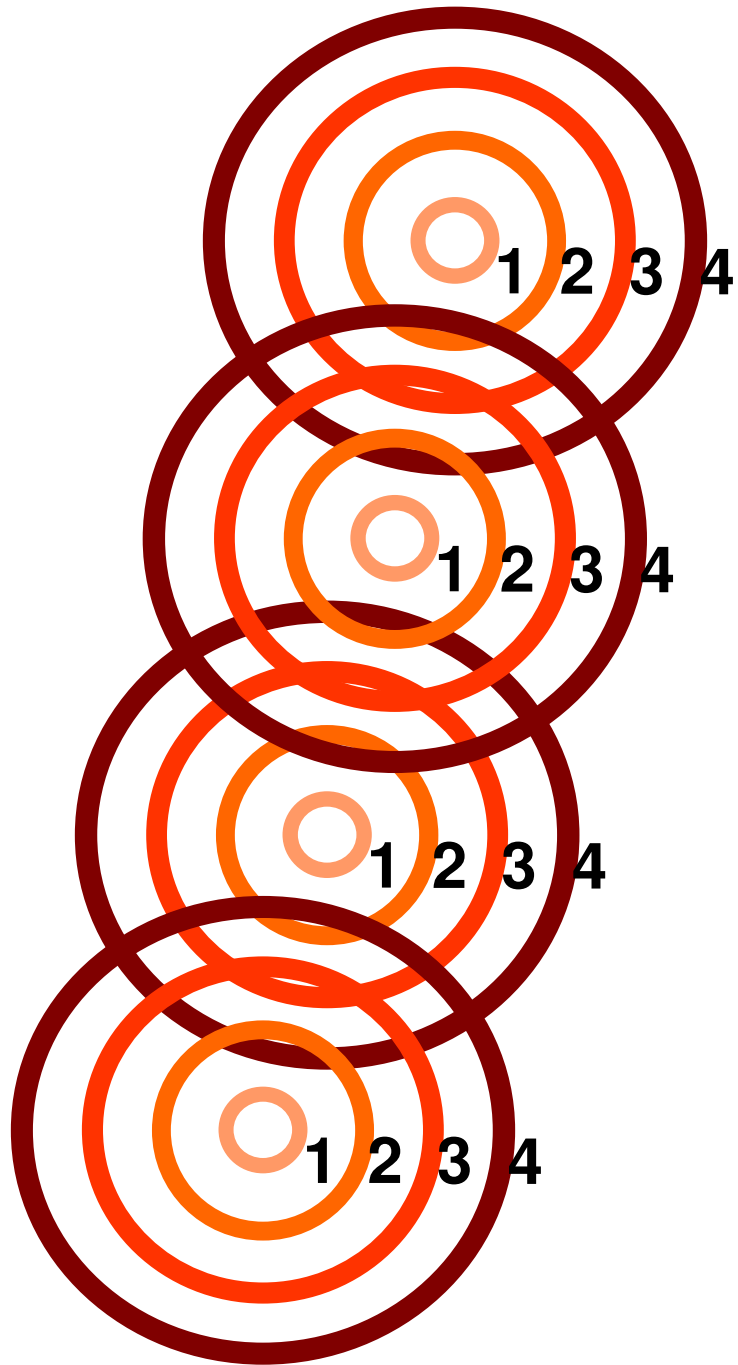
* Vilket kan t ex innebära indikationsskärpning, uttunning, väntetider

När och hur kan detta arbetssätt med integrerad rangordning komma in i en arbetsprocess inom ett landsting, en region, en kommun?

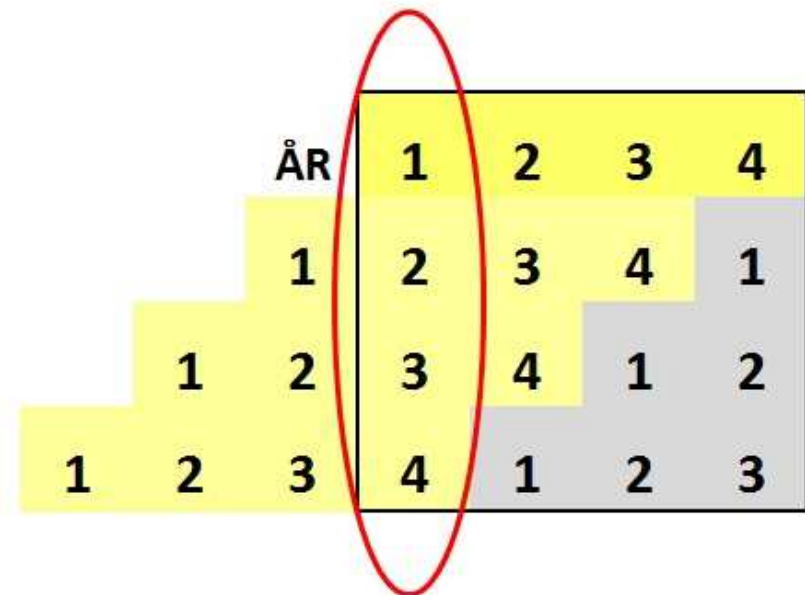
En arbetsprocess från kartläggning av behov till uppföljning

= Fyra årscyklar

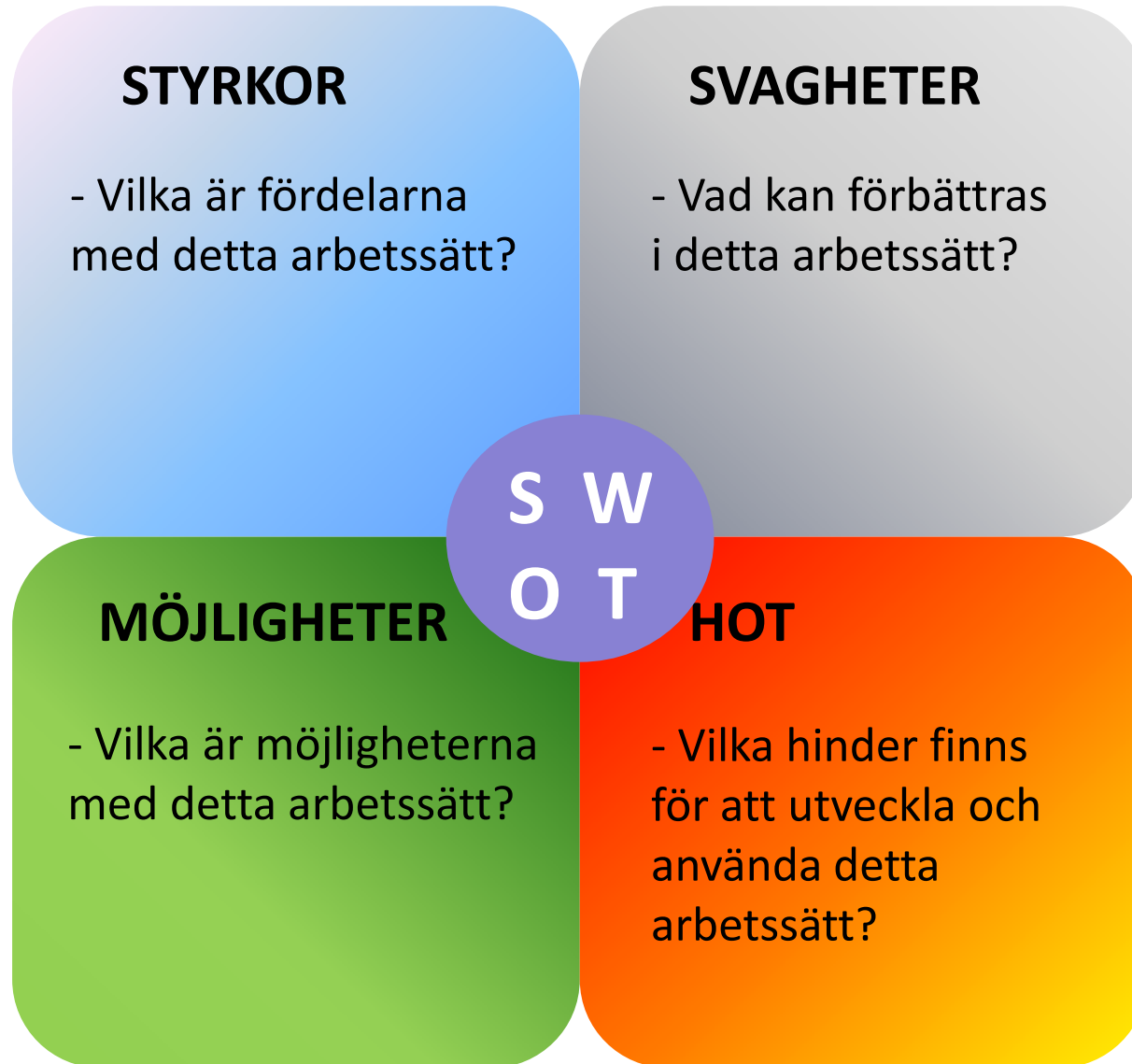
Fyra stycken
arbetsprocesser
pågår då samtidigt!

Nu blir det gruppdiskussion!

Vad tänker ni om det här arbetssättet att integrera etiska principer och politiska visioner och mål i en rangordning som underlag inför budgetbeslut?

Vad tänker ni om det här arbetssättet att integrera etiska principer och politiska visioner och mål i en rangordning som underlag inför budgetbeslut?

Politikerperspektiv

Ulrika Jörgensen (m), ordförande Nätverket Hälsa och demokrati

Tjänstemannaperspektiv

Åsa Löfvenberg, ordförande Nätverket Uppdrag hälsa

- Vad tänker ni om vårt förslag till arbetsätt för prioritering på budgetnivå?
- Vilka utmaningar/konflikter finns i att styra efter politiska mål och visioner och samtidigt respektera etiska principer och riktlinjer för prioritering?
- Hur kan vårt förslag på arbetsätt förbättras, vad saknas?

Vi tänker så här om arbetssättet med integrerat beslutsunderlag för budgetnivå

- Givetvis påverkar även många andra båda synliga och osynliga faktorer hur resurser fördelas i ett budgetarbete

Detta arbetssätt:

- Tydliggör hur man kan integrera etiska principer för prioritering med politiska mål i ett budgetarbete
- Skapar systematik och förutsättningar för öppenhet
- Kan vara stöd i att identifiera behov av:
 - Översyn av politiska visioner och mål – ”vill vi förändra dem?”
 - Översyn av verksamheternas innehåll – ”vill vi förändra det?”
- Kan leda till:
 - Uppdrag från politisk ledning till verksamheter att genomföra åtgärder för att uppfylla vissa politiska mål

Hur går vi vidare?

- Vill du bidra med kunskap om hur etiska principer kan länkas samman med politiska mål i en resursfördelning?
- Ge oss tips på hur det skulle kunna gå till och på vad som kan ingå i ett sådant arbetssätt!
- Vill du bli intervjuad?
Ta chansen att få uttrycka dina idéer och synpunkter genom att bli intervjuad och bidra till vår studie!
- Maila oss gärna!
barbro.krevers@liu.se och karin.backman@liu.se

Tack!

Läs mer om Prioriteringscentrums arbete på:
www.liu.se/prioriteringscentrum

Följ oss och de senaste diskussionerna om prioriteringar på:

Prioriteringscentrum

@prioc_liu